

Granskningsutlåtande

Detaljplan för Reningsverk inom del av Sils-Sandtorp 1:15, Götene kommun

Upprättad 2026-06-03, kompletterad 2026-08-03 Dnr KSK 2025/488



Götene kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
Förslag till beslut.....	3
Hur samråd och granskning har bedrivits.....	3
Inkomna synpunkter	4
Statliga verk och myndigheter	4
Planeringsbesked.....	11
Länsstyrelsens beslut	11
Ställningstagande.....	13
Revideringar efter granskningen	13
Kvarstående synpunkter	13
Medverkande	14

Inledning

Detta utlåtande innehåller en redovisning av de synpunkter som inkommit under granskningen samt Götene kommuns svar och förslag till förändringar av planförslaget med anledning av synpunkterna.

Kommunstyrelsen har gjort bedömningen att detaljplanen inte är av komplicerad grad och att den följer intentionen i den gällande översiktsplanen och den handläggs därför enligt plan- och bygglagen (PBL) med standardförfarande.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås med stöd av detta granskningsutlåtande anta det justerade detaljplaneförslaget.

Hur samråd och granskning har bedrivits

Detaljplanesamråd

Ett planförslag har varit föremål för samråd under tiden 2026-02-17 till 2026-03-10. Under samrådstiden har planhandlingarna varit utsända på remiss till myndigheter och fastighetsägare enligt upprättad sändlista och fastighetsförteckning. Handlingarna har funnits tillgängliga på kommunens hemsida. Samrådet annonserades i Götene tidning 2026-02-11.

För en redogörelse över inkomna synpunkter från samrådet se särskild samrådsredogörelse upprättad i april 2026.

Granskning av detaljplan

Ett planförslag har varit föremål för granskning under tiden 2026-04-29 till 2026-05-13. Under granskningstiden har planhandlingarna varit utsända till myndigheter och sakägare enligt framtagna sändlista och fastighetsförteckning. Handlingarna har funnits tillgängliga på kommunens hemsida. Underrättelse om granskningen postades på kommunens digitala anslagstavla 2026-04-27 och i Götene tidning 2026-04-29.

Inkomna synpunkter

Följande har godkänt eller lämnat skrivelser utan erinringar på förslaget:

- Lantmäteriet
- Trafikverket
- Vattenfall
- Förvaltningen för Service och Teknik

Nedan följer inkomna skrivelser, som innehåller synpunkter på förslaget, i sin helhet. Efter vardera skrivelsen kommer Götene kommuns kommentarer till skrivelsen.

Statliga verk och myndigheter

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL, och nu kända förhållanden, att detaljplanen inte kan accepteras och kan därför komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Länsstyrelsen bedömer att kommunen behöver arbeta vidare med planförslaget för att visa att ett genomförande av detaljplanen följer miljökvalitetsnormen för vatten. Utifrån aktuellt underlag är Länsstyrelsen tveksam till om planförslaget möjliggör att miljökvalitetsnormen för vatten följs.

Länsstyrelsen bedömer vidare att kommunen i en högre utsträckning behöver säkerställa markens lämplighet för föreslagen bebyggelse med hänsyn till risk för olycka och översvämning. Med bakgrund av att planerad anläggning även är en del av en samhällsviktig verksamhet, anser Länsstyrelsen att en högre robusthet i planeringen är motiverad. Länsstyrelsen anser slutligen att kommunen behöver förtydliga hur det i planförslaget har beaktats att planerad verksamhet är samhällsviktig.

Motiv för bedömningen

Detta yttrande lämnas med stöd av 5 kap. 22 § plan- och bygglagen (PBL). Enligt 5 kap. 22 § PBL ska det av yttrandet framgå om förslaget innebär strida mot någon av de fem ingripandegrunderna.

Länsstyrelsen befarar inte att:

- Riksentresse kommer att skadas påtagligt
- Mellankommunal samordning blir olämplig
- Strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser

Länsstyrelsens bedömer dock att:

- Miljökvalitetsnormer (MKN) inte följs

- Bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor och översvämning

Miljökvalitetsnormer (MKN) – vatten

Kommunen redovisar underlag om reningsverkets planerade funktion och bedömer att MKN för vatten kan följas. Samtidigt pågår tillståndsprövningen enligt miljöbalken för Arlas verksamhet, där Länsstyrelsen tidigare bedömt att det finns betydande osäkerheter om MKN för vatten kan följas, bland annat på grund av verksamhetens ammoniumutsläpp.

Utifrån aktuellt underlag är Länsstyrelsen fortsatt tveksam till om ett genomförande av planförslaget möjliggör att gällande miljökvalitetsnorm för vatten följs.

Men för att Länsstyrelsen ska kunna göra en slutgiltig bedömning av möjligheten att följa miljökvalitetsnormen, behöver kommunen redovisa de utsläppshalter och utsläppsmängder som det planerade reningsverket inom planområdet beräknas ge upphov till efter rening. Länsstyrelsen tolkar kommunens aktuella underlag som att det redovisar utsläpp av processvatten från både planerat reningsverk inom aktuell detaljplan och kommunens befintliga reningsverk.

Länsstyrelsen grundar sin bedömning av möjligheten att följa MKN på tillgängligt mätunderlag från Miljödata MVM. Underlaget visar att den maximala tillåtna koncentrationen av ammonium (MAC; 6,8 µg/l) överskrids i cirka 71 % av de genomförda mätningarna under perioden 2019–2025. Gränsvärdet för årsmedelvärdet (AA; 1 µg/l) överskrids vid samtliga mätningar.

Baserat på tillgängliga data bedöms en reduktion om 42 % kunna innebära att den högsta tillåtna koncentrationen (MAC) överskrids mer sällan än i dagsläget och att amplituden i halterna blir något lägre. Incidensen av överskridanden bedöms dock fortsatt vara hög (ca 57 %) och sammanfaller främst med perioder med lägre vattenföring.

Nedanstående tabell visar hur återkommande de mycket höga ammoniakhalterna varit de senaste sex åren och hur otillräckligt en minskning med 42% skulle vara för att få ner halterna till maximalt tillåten koncentration som är 6,8 µg/l.

Vidare har kommunen i sina beräkningar av resulterande halter i recipienten Silån utgått från medelvattenföring. Detta ger en stor underskattning av resulterande halter vid lågvattenföring. Vid lågvattenflöde (MLQ) är flödet från reningsverket (0,043 m³/s) nästan i samma storleksordning som vattenföringen i Silån (0,047 m³/s) så utspädningen blir mycket liten.

Den nuvarande miljökvalitetsnormen för Silån (WA42745814) för förvaltningscykel 3 är att god status ska uppnås till 2027.

Stationsnamn	EU ID (stationens	Namn på vattendr.	Provdatum	Provtagning	Vattentemp	pH	NH4-N (µg/l)	Halt NH3-N µg/l	Minskning 42%
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2019-02-21	2019	3,6	7,8	590	4,11	2,38
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2019-04-18	2019	9,5	7,7	2000	17,73	10,28
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2019-06-19	2019	21,1	7,9	5900	194,34	112,72
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2019-08-06	2019	19	7,7	2300	41,63	24,14
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2019-10-24	2019	10,9	7,9	210	3,27	1,90
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2019-12-17	2019	5	7,5	350	1,37	0,80
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2020-02-26	2020	3,1	7,7	440	2,34	1,36
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2020-04-15	2020	8,2	7,9	1700	21,47	12,45
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2020-06-24	2020	18	7,6	840	11,27	6,54
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2020-08-31	2020	17	7,9	2600	63,88	37,05
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2020-10-26	2020	10,9	7,7	310	3,06	1,78
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2020-12-17	2020	7,3	7,8	580	5,43	3,15
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2021-02-25	2021	6,2	7,7	740	5,05	2,93
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2021-04-21	2021	9,3	7,9	7500	103,21	59,86
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2021-06-21	2021	19,1	7,6	3100	45,06	26,13
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2021-08-23	2021	16,5	7,7	12000	180,93	104,94
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2021-10-13	2021	9,9	7,6	2700	19,65	11,40
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2021-12-09	2021	6,5	7,7	1600	11,19	6,49
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2022-02-28	2022	3,9	7,4	730	2,08	1,21
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2022-04-13	2022	5,6	7,6	2600	13,46	7,81
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2022-06-22	2022	18,1	7,7	1100	18,65	10,82
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2022-08-18	2022	21	7,8	1500	39,24	22,76
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2022-10-27	2022	14,2	7,5	1100	8,86	5,14
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2022-12-14	2022	6,5	7,6	5100	28,38	16,46
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2023-02-07	2023	5,4	7,7	1600	10,25	5,94
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2023-04-12	2023	9,8	7,6	2700	19,50	11,31
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2023-06-08	2023	21,8	7,8	1800	49,82	28,89
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2023-08-21	2023	16,3	7,6	260	3,08	1,79
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2023-10-04	2023	12,7	7,6	370	3,34	1,94
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2023-12-12	2023	5,6	7,7	9300	60,54	35,11
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2024-02-13	2024	2,4	7,6	4700	18,75	10,88
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2024-04-17	2024	8,2	7,7	2000	16,01	9,29
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2024-06-12	2024	12,8	7,4	390	2,25	1,30
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2024-08-21	2024	17,8	7,8	1300	27,03	15,68
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2024-10-17	2024	10,8	7,6	2300	17,95	10,41
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2024-12-11	2024	5,6	8	630	8,13	4,72
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2025-02-06	2025	4,6	7,9	990	9,39	5,45
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2025-04-15	2025	11,3	7,8	9600	122,83	71,24
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2025-06-17	2025	19	7,7	3600	65,15	37,79
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2025-08-12	2025	19	7,7	1600	28,96	16,80
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2025-10-13	2025	13,9	7,5	3300	25,98	15,07
Göteneån, Silboholm	231664	WA27428484	2025-12-16	2025	7,8	7,6	230	1,42	0,82

Tabell 1. Redovisning av tillgänglig mätstatistik från Miljödata MVM över övervakningsstation Silboholm (stations-ID 231664) och jämförelse med beräknade utsläppshalter från planerad verksamhet.

Hälsa eller säkerhet

Översvämning till följd av skyfall

Det finns en diskrepans i riskvärdering mellan dagvattenutredning och planbeskrivning. I dagvattenutredningen står det bl.a. ”Med föreslagen höjdsättning och dagvattenlösning bedöms risken för översvämning inom utredningsområdet kunna hanteras på ett tillfredsställande sätt.” – vilket går att tolka som att höjdsättning och dagvattenlösning (svackdike, fördröjningsåtgärder och att den nordvästra och södra jordvallen byggs ihop) är nödvändiga för att markanvändningen ska bli acceptabel från översvämningssperspektiv. Planbeskrivningen anger dock att ”Identifierade lågpunkter är viktiga att beakta vid framtida höjdsättning av planområdet men bedöms inte utgöra skäl för reglering av höjdsättning genom planbestämmelser” – alltså ett nedtonande av risken men utan konkret motivering. Kommunen skriver också följande: ”Översvämningsanalyserna bedöms inte redovisa sådan risk för planområdets genomförande eller omkringliggande områden att det finns skäl att reglera höjdsättningen genom planbestämmelser i plankartan.”

När den principiella skyfallshanteringen redovisas (fig. 15 i planbeskrivning) utgår man också från planerad höjdsättning och dagvattenlösning. Det saknas dock en utförlig motivering varför riskvärderingen i skyfallsutredningen skiljer sig från den i planbeskrivningen.

Kommunen behöver utveckla detta resonemang, alternativt säkerställa åtgärderna genom reglering av skyddsbestämmelser tillsammans med villkor om lov eller startbesked på plankartan. Kommunen behöver också beskriva hur det är beaktat att planerad verksamhet är samhällsviktig.

Markens stabilitet

Länsstyrelsen har i beredningen av ärendet remitterat SGI, yttrandet (daterat 2026-05-07) bifogas.

Länsstyrelsen delar SGI:s synpunkter och bedömer att kommunen behöver utreda genomförbarheten av skyddsåtgärderna men även säkerställa dessa på plankartan. Här hänvisar Länsstyrelsen till Boverkets vägledning där det framgår att ”*De villkorade åtgärderna ska vara så preciserade och effektbeskrivna att det är tydligt att de är genomförbara och att det är möjligt för den enskilde fastighetsägaren att förutsäga vilka fysiska åtgärder som krävs.*”

Vidare är Länsstyrelsen tveksam till lämpligheten i att villkora skyddsåtgärder för ”schakt” enligt bestämmelsen a2. Både utifrån att det är markens lämplighet för *reningsverket* som ska säkerställas, enligt föreslagen reglering kan reningsverket byggas innan fördröjningsanläggningen är anlagd, men även att bristen på reglering av dagvattenanläggningens utförande (exempelvis djup) innebär att den skulle kunna utföras på sätt som inte kräver marklov.

Kommentar

Miljökvalitetsnormer

Planbeskrivningen uppdateras/kompletteras gällande MKN för vatten.

Planhandlingarna kompletteras även med PM med syfte att förtydliga hur Arlas framtida utsläpp av renat processavloppsvatten kan påverka ammoniakhalten i recipienten och hur denna påverkan kan följas upp och begränsas.

Planbeskrivningen kompletteras även med information gällande Götene kommuns beslut om att sammanställa kommunens arbete utifrån Vattenmyndighetens beslutade åtgärdsprogram, säkerställa att kommunövergripande organisation och rutiner finns för kommunens ansvar kopplat till vattenmyndighetens åtgärdsprogram samt att ta fram en konkret tidsatt handlingsplan för att förbättra vattenstatus i Göteneån/Silån med målsättningen att nå gällande miljökvalitetsnormer för vatten.

Hälsa och säkerhet – Översvämning till följd av skyfall

Skyfallsutredningen har identifierat vissa lokala lågpunkter men visar inte att det föreligger någon sådan översvämningsrisk att markens lämplighet för planerad markanvändning kan ifrågasättas. De åtgärder avseende höjdsättning och ytavrinningsvägar som redovisas i dagvattenutredningen utgör exempel på lämplig projektering och utformning.

Skyfallsutredningen visar att planområdet redan före exploatering har goda förutsättningar att hantera skyfall. Vid beräknad 100-årsnederbörd med klimatfaktor 1,26 uppkommer endast begränsade vattendjup inom ett mindre område i planområdets sydvästra del. De identifierade lågpunkterna berör inte

avsedda utrymmen för byggnader, vägar eller andra översvämningsskänsliga anläggningar och medför inte någon risk för skada på bebyggelse eller infrastruktur utanför planområdet.

Vid simulering av extrema regnhändelser (50 mm) ökar omfattningen av utbredningen av vatten i områdets södra delar. Avrinning sker huvudsakligen mot Silån. Avrinning från planområdet sker även mot lågpunkter inom oexploaterad mark i norr. Skyfallsutredningen visar att det inte föreligger någon befintlig skyfallsproblematik som behöver åtgärdas för att marken ska vara lämplig för föreslagen markanvändning, eftersom lågpunkterna fortsatt ger gott om byggbar mark och avrinningen sker ut från området, mot ytor som har kapacitet att ta hand om vattnet.

I dagvattenutredningen redovisas ett exempel på höjdsättning samt en dagvattenlösning med diken och dagvattendamm. Syftet med dessa åtgärder är i första hand att hantera och fördröja normal dagvattenavrinning. Åtgärderna bidrar även till att förbättra hanteringen vid skyfall, men utredningen visar inte att de är nödvändiga för att uppnå en acceptabel säkerhetsnivå avseende översvämningssrisk. Vid ett genomförande av planen, är det naturligt att byggnaden placeras så att avrinning sker från byggnaden, även om inte höjdsättningen är reglerad i plan. Då de centrala delarna av planområdet redan innan genomförande har en sådan avrinning är kommunens bedömning att planområdets lämplighet ur skyfallsperspektiv kan säkerställas utan reglering av specifik höjdsättning eller särskilda skyfallsåtgärder genom planbestämmelser. De lösningar som redovisas i dagvattenutredningen utgör exempel på lämplig utformning vid projektering men är inte en förutsättning för att marken ska vara lämplig för den avsedda användningen.

Planbeskrivningen kompletteras med förtydligande enligt ovanstående resonemang.

Planerad verksamhet utgör en samhällsviktig funktion. Detta har beaktats i bedömningen av översvämningssrisk till följd av skyfall.

Skyfallsutredningen visar att planområdet inte är utsatt för någon betydande översvämningssrisk före exploatering. Vid beräknad 100-årsnederbörd med klimatfaktor 1,26 uppkommer endast begränsade vattendjup inom mindre delar av planområdet. De identifierade lågpunkterna sammanfaller inte med planerade byggnadsytor eller andra funktioner av betydelse för reningsverkets drift.

Skyfallsutredningen visar vidare att naturliga avrinningsvägar finns mot Silån och att skyfallsvatten kan avledas utan risk för att vatten ansamlas inom de delar av området där reningsverket planeras. Planerad markanvändning lokaliseras därmed till mark som inte bedöms vara utsatt för översvämningssrisk som kan påverka verksamhetens funktion.

Kommunens bedömning är därför att planområdet har tillräckliga förutsättningar för att även ur ett samhällsviktigt verksamhetsperspektiv hantera konsekvenserna av skyfall. Skyfallsutredningen visar inte några sådana risker för översvämning eller funktionspåverkan att ytterligare reglering av höjdsättning eller särskilda skyfallsåtgärder behöver säkerställas genom planbestämmelser.

Hälsa och säkerhet – Markens stabilitet

I PM Geoteknik redovisas avschaktning av befintlig vall som en möjlig stabilitetshöjande åtgärd vid anläggande av dagvattendamm. Om denna lösning väljs kan åtgärden innebära markanspråk utanför planområdet. Götene kommun äger såväl planområdet som den mark utanför planområdet där en sådan åtgärd kan bli aktuell. Några rådighetshinder eller andra genomförandehinder för åtgärdens genomförande finns därför inte. En sådan åtgärd kan regleras genom avtal mellan kommunen och exploatör.

PM Geoteknik visar även att erforderlig stabilitet kan uppnås genom alternativa stabilitetshöjande åtgärder inom planområdet, såsom fyllning vid slänkfot, markförstärkning eller kompletterande utredning och verifiering av jordens hållfasthetsegenskaper. Det finns därmed flera tekniskt genomförbara lösningar för att säkerställa erforderlig stabilitet.

Kommunens bedömning är att genomförbarheten av erforderliga stabilitetshöjande åtgärder därmed är visad i planskedet och att det finns grund för att stabiliteten kan regleras med villkorsbestämmelse.

Bestämmelsen med villkor för schakt formuleras om för att tydligare visa dess syfte. Risk för otillfredsställande stabilitet uppstår endast vid schaktarbeten som når sådant djup att marklov krävs. Vid mindre schakter föreligger enligt PM Geoteknik inte någon stabilitetsproblematik. Villkorsbestämmelsen är därför kopplad till marklovspflichtiga schaktarbeten, eftersom det är först vid sådana åtgärder som behov av stabilitetshöjande åtgärder kan uppstå.

Genomförbarhet samt planbestämmelsens motiv tydliggörs i planbeskrivningen.

Statens Geotekniska institut

SGI har under samrådsskedet yttrat sig, (dnr. 4.3.1-2604-0594 daterad 2026-03-06) och då framfört följande synpunkter:

- Förslag på stabilitetshöjande åtgärder, för att klarlägga vilka åtgärder och eventuella restriktioner som krävs för att marken ska vara lämplig, behöver utredas innan planen kan antas.
- Eventuella restriktioner och åtgärder behöver säkerställas i plankartan. • Eventuell förekomst av kvicklera behöver utredas.
- Risk för bottenuppressning behöver bedömas med hänsyn till både långtidsmätningar av grundvattennivåer och eventuella förändringar av dessa till följd av klimatförändringar.
- Stabilitet av eventuella permanenta bergslänter behöver bedömas.

I planbeskrivningen framgår tydligt att stabilitetshöjande åtgärder ska vara säkerställda innan startbesked kan ges, vilket även redovisas i plankartan. De två första synpunkterna bedöms därmed som delvis åtgärdade. Generellt anser SGI dock att genomförbarheten av stabilitetshöjande åtgärder behöver utredas i planskedet, så att det tydliggörs om det uppstår eventuell påverkan eller finns behov av markanspråk även utanför planområdet. Detta bedöms ännu inte vara

tillräckligt utfört. Om konkreta åtgärder bedöms nödvändiga behöver även dessa säkerställas i plankartan.

Möjlig förekomst av kvicklera har bedömts i reviderat PM Geoteknik [3] och synpunkten anses därmed som åtgärdad.

Risk för bottenuppträckning har bedömts med hänsyn till flera mätningar av grundvattennivåer, men inte med hänsyn till ett prognostiserat maxvärde över en tidsperiod motsvarande dammens förväntade livslängd eller effekter av klimatförändringar. Synpunkten bedöms därför som delvis åtgärdad.

Stabilitet av eventuella permanenta bergslänter ser inte ut att vara bedömt i granskningshandlingen, och synpunkten kvarstår därmed.

Kommentar

Stabilitetshöjande åtgärder

Se svar till Länsstyrelsen ovan.

Bottenuppträckning

PM Geoteknik kompletteras enligt följande: För att planerad damm ska kunna utföras tät behöver den tätas med duk eller betongbotten. En lösning med duk behöver utföras med krossmaterial eller betong ovan som mothåll för att den inte ska lyfta vid högt grundvattenstånd samtidigt som dammen är tom. Lösningen ska dimensioneras för ett prognostiserat maxvärde över en tidsperiod motsvarande dammens förväntade livslängd och effekter av klimatförändringar. Kommunens bedömning är att frågan om bottenuppträckning därmed kan hanteras inom ramen för projektering och dimensionering av anläggningen och att den inte påverkar markens lämplighet för den avsedda markanvändningen.

Planbeskrivningen kompletteras med motsvarande text.

Permanent bergslänter

PM Geoteknik kompletteras enligt följande: Delar av området utgörs av ytnära berg och berg som går upp i dagen. Detta berg bedöms i dagsläget som stabilt. Vid utbyggnad av området kommer eventuellt temporära och permanenta schaktslänter att anläggas. De vibrationer som uppstår i samband med schakt- och packningsarbeten kan innebära risk för sten- och blocknedfall. När denna typ av arbeten utförs behöver eventuellt skyddsanordningar anläggas med skyddsnät, förankring av stora block eller bortschaktning av sten och block. Frågan studeras vidare i projekteringsfasen för utredning av eventuell risk för sten- och blocknedfall i förhållande till planerade schaktarbeten.

Den kompletterade bedömningen innebär att frågan om eventuella permanenta bergslänter inte bedöms påverka markens lämplighet för den markanvändning som detaljplanen medger.

Planeringsbesked

Efter granskningen har Götene kommun 2026-06-24 begärt planeringsbesked gällande miljö kvalitetsnormer för vatten. Kommunstyrelsen har även beslutat (se beslut KS § 148 ärende KSK 2026/229) att:

1. kommunens arbete utifrån Vattenmyndighetens beslutade åtgärdsprogram ska sammanställas,
2. en kommunövergripande organisation och rutiner ska finnas för kommunens ansvar kopplat till åtgärdsprogrammet
3. en konkret tidsatt handlingsplan för att förbättra vattenstatus i Göteneån/Silån med målsättningen att nå gällande miljö kvalitetsnormer för vatten ska tas fram.

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen har 2026-07-08 tagit följande beslut:

Länsstyrelsen beslutar att den åtgärd som kommunen planerar för i *Detaljplan för Sils-Sandtorp 1:15, Reningsverk, Götene kommun* inte har en sådan innebörd som anges i 11 kap. 10 § 3 PBL.

Länsstyrelsen beslutar att den åtgärd som kommunen planerar för i detaljplanen inte innebär att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har i granskningsyttrande (dnr: 17445–2026, dat: 2026-05-13) för detaljplanen bedömt att det är tveksamt om MKN för ammoniak kan nås, trots att ett anläggande av reningsverket innebär en avsevärd reducering av utsläppet. Länsstyrelsens bedömning motiveras av att reduceringen av utsläppet är för liten i förhållande till de högt uppmätta halterna i Silån och att MKN för ammoniak därför äventyras.

Länsstyrelsen återger nedan sin bedömning av rådande rättsläge vid prövning av MKN: Enligt 2 kap. 10 § PBL ska MKN i 5 kap. MB följas vid planläggning. Av förarbetena² till PBL framgår att den senast tillkomna verksamheten inte ska belastas med hela bördan av att MKN inte följs. Vidare framgår av vägledande domslut från Mark- och miljööverdomstolen³ att det finns ett ganska stort utrymme att tillåta verksamheter eller åtgärder som försvårar möjligheten att uppnå rätt vattenkvalitet, under förutsättning att det fortfarande bedöms som möjligt och sannolikt att MKN följs. I den bedömningen kan kommunens övergripande arbete med vattenförvaltning enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram vägs in, men även andra planerande eller beslutade åtgärder som förbättrar vattenkvaliteten (se sida 19–20 i MÖD:s domslut).

I prövningen av MKN vatten inom ramen för aktuell detaljplan ska Länsstyrelsen således göra en övergripande bedömning av möjligheten att följa MKN, där Arlas planerande åtgärder för att minska utsläppen vägs in, tillsammans med kommunens arbete med vattenförvaltning samt andra planerade eller beslutande åtgärder som förbättrar vattenkvalitén.

Arla har sedan tidigare redovisat åtgärder som innebär en väsentlig reduktion av föroreningshalten i det renade processvatten verksamheten släpper till Silån, jämfört med nuläget.

I kommunstyrelsens beslut den 26 juni (KSK 2026/229) anges att Götene kommun ska ta fram en handlingsplan med syfte att förbättra vattenkvaliteten i Silån med målsättning att nå gällande MKN för vatten. Handlingsplanen ska utgå från Vattenmyndighetens åtgärdsprogram samt, därutöver, beakta kommunens möjlighet att vidta konkreta åtgärder för en förbättrad vattenkvalitet i rollen som verksamhetsutövare och markägare.

Då kommunen tillsammans med Arla tillsammans genererar en betydande del av Silåns föroreningsbelastning, bedömer Länsstyrelsen att aktörerna därmed också har rådighet och möjlighet att förbättra vattenkvaliteten i vattenförekomsten.

Med bakgrund av Arlas förslag på reningsåtgärder, tillsammans med kommunens beslut om handlingsplan med målsättning att nå MKN, bedömer Länsstyrelsen det som möjligt och sannolikt att MKN för vatten i Silån följs.

Länsstyrelsen beslutar därmed att den åtgärd som kommunen planerar för i *Detaljplan för Sils-Sandtorp 1:15, Reningsverk, Götene kommun* inte har en sådan innebörd som anges i 11 kap. 10 § 3 PBL. Beslutet innebär att Länsstyrelsen inte har befogenhet att överpröva kommunens antagandebeslut med hänvisning till att "en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. MB inte följs", vilket framgår av 11 kap. 10 a § PBL.

Ställningstagande

Revideringar efter granskningen

Med anledning av inkomna synpunkter föreslås följande förändringar och tillägg göras i detaljplanen:

Plankarta

Bestämmelse a2 formuleras om.

Planbeskrivning

Beskrivningen av konsekvenserna för miljökvalitetsnormer – vatten kompletteras.

Beskrivningen av planens konsekvenser för risken för översvämning till följd av skyfall kompletteras med ett förtydligande.

Motivet till bestämmelse a2 förtydligas.

Beskrivningen av genomförbarheten av stabilitetshöjande åtgärder kompletteras.

Kompletteras med beskrivningar motsvarande kompletteringar i utredningar enligt nedan.

Kompletteras med uppgifter om Länsstyrelsens planeringsbesked.

Utredningar

PM Miljökvalitetsnormer kompletteras.

PM Geoteknik kompletteras.

Kvarstående synpunkter

Alla skriftliga synpunkter som har inlämnats bedöms ha blivit tillgodosedda.

Medverkande

Samrådsredogörelsen har tagits fram av Sektor Samhällsbyggnad, Götene kommun, genom Elin Perjos, planarkitekt md stöd av Structor Miljöteknik AB genom Ulrika Åberg, planarkitekt.